

Asia: VN/23899/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot koskien HE luonnosta

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää mahdollisuudesta lausua esityksestä laiksi fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta ja toteaa seuraavaa.

Esitys on kokonaisuudessaan kannatettava. Se on linjassa kansainvälisten veloitteiden, kuten Pariisin ilmastopimuksen kanssa. Päästöoikeuksien vaatiminen päästöjä aiheuttavilta toimijoilta noudattaa saastuttaja maksaa -periaatetta, ja on Liiton näkökulmasta kannatettava ohjauskeino.

Fossiilisen polttoaineen jakelun päästökauppa on tärkeä ja kannatettava kehitys. Tieliikenteen päästöohjauksen vahvistaminen on tarpeen, sillä sen päästökehitys on ollut huolestuttavaa, ja Suomen hallituksen toimet ovat viemässä sitä väärään suuntaan. Päästökauppadirektiivi on keskeinen EU:n laajuinen ohjauskeino päästöjen vähentämisessä EU:n ilmastotavoitteiden mukaisesti vähintään 55 prosentilla vuoteen 2030 mennessä, sekä Suomen ilmastolain mukaisen vuoden 2030 60 %:n päästövähennystavoitteen sekä kansallisen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa vuoteen 2035 mennessä.

Lain ilmastovaikutusten osalta on kuitenkin huomionarvoista, että esityksen mukaan toimeenpano tulee etenemään hitaasti. Perustelumuistion arvion mukaan esimerkiksi tieliikenteen päästöt vähenisivät vain noin 0,15 Mt vuoteen 2030 mennessä. Luonnonsuojeluliitto vaatii, että hallitus valmistelelee päästökaupan lisäksi muita ohjauskeinoja keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman (KAISU) päivityksen yhteydessä.

Aikataulu:

Suomen luonnonsuojeluliiton näkökulmasta on tärkeää, että Suomi sitoutuu päästökaupan ehdotettuun aikatauluun, eikä hae lykkäystä implementointiin. Lykkääminen heikentäisi kannustimia päästövähennysten toteuttamiseen. Lisäksi, kuten myös hallituksen esityksessä todetaan, lykkäys olisi myös tarkoittanut sitä, että valtiolta olisi jäänyt saamatta päästökauppatuloja arviolta noin kaksi miljardia euroa vuosina 2027–2030.

Soveltamisala:

Suomen luonnonsuojeluliitto pitää valitettavana, ettei turve kuulu lakiesityksen soveltamisalaan. Esityksessä todetaan, että lakia sovelletaan polttoaineisiin energiaverodirektiivin 2 artikla 1 kohdan sekä direktiivin liitteessä I olevien taulukoiden A ja C määritelmien mukaan. Polttoaineen määritelmä siis kattaa laajasti polttoaineet kuten bensiini, diesel, kevyt polttoöljy ja kivihiili. Sen sijaan määritelmän myötä polttoaineeksi ei katsottaisi turvetta, polttopuuta, mäntyöljyä ja muuta kiinteää biomassaa. Kyseinen määritelmä ja turpeen poissulkeminen soveltamisalan piiristä vesittää huomattavasti lakiesityksen vaikutuksia päästövähennysten kannalta.

Hallitustenvälinen ilmastopaneeli IPCC luokittelee turpeen päästöt samaan luokkaan fossiilisten polttoaineiden kanssa. Suomessa turpeen energiakäytöstä aiheutuu tuotettua energiayksikköä kohti noin 12 prosenttia korkeammat hiilidioksidipäästöt kuin kivihielestä. Vuonna 2022 turpeen polton suorat CO₂-päästöt olivat Suomessa 3,9 Mt, minkä päälle tulevat muut kasvihuonekaasupäästöt poltosta sekä tuotantoprosessista.

Luonnonsuojeluliitto korostaa, että turpeen energiakäytöstä ja kaivuusta tulee luopua mahdollisimman pian. Suomessa ei ole vielä sitovaa lainsäädäntöä, joka varmistaisi turpeen polton lopettamisen. Turpeen sisällyttäminen osaksi fossiilisen polttoaineen jakelun päästökauppaan olisi siten perusteltu keino edistää turpeen energiakäytön alasajoa, sekä tukisi siirtymää uusiutuviin energiamuotoihin.

Tulojen kohdentaminen:

Suomen luonnonsuojeluliitto toteaa, että päästöoikeuksien huutokaupasta saatavat tulot tulisi kohdentaa käyttötarkoituksiin, jotka tukevat päästöjen vähentämistä sekä oikeudenmukaista siirtymää.

Pienituloisten kotitalouksien asema ja erityisesti energia- ja liikenneköyhyys tulee ottaa huomioon osana implementaatiota. Liikenteen sähköistyminen ei vielä tuo hyötyjä yksityisautoista riippuvaisille pienituloisille, ja joukkoliikenteen hintoihin voi tulla korotuspaineita päästökaupan seurauksena. Oikeudenmukaisuuden näkökulmasta olisi järkevää käyttää huutokauppatuloja toimenpiteisiin, jotka

edistävät kestävämpiä kulkumuotoja, kuten joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä. Lisäksi autokannan sähköistyminen on erityisen tärkeää harvaan asutuilla alueilla asuvien pienituloisten kotitalouksien liikenteen päästöjen vähentämiseksi ja autoilun kustannusten kohtuullistamiseksi.

Säännelty yhteisö

Palaute ehdotetusta säännellyn yhteisön määritelmästä ja veloitteiden siirrosta sopimuksella sekä sääntelyn kohdetta koskevista vaikutuksista

-

Maa-, metsä- ja kalatalous

Miten ja kenelle mahdolliset hyvitykset tulisi toteuttaa erityisesti maa-, metsä- ja kalatalouden toimialoilla?

-

Liikennesektorin toimijat

Mitä vaikutuksia soveltamisalarajauksella on toimintaanne?

-

Miten mahdolliset hyvitykset niille yritysmuotoisille toimijoille, joiden käyttämä polttoaine tulee soveltamisalan piiriin, voisi toteuttaa?

-

Sundström Edda
Suomen luonnonsuojeluliitto ry